

Nová správa Eurydice skúma, ako európske vzdelávacie systémy podporujú digitálne vzdelávanie

Ako európske vzdelávacie systémy pripravujú žiakov a učiteľov na digitálnu éru?

Digitálne technológie premenili európske vzdelávacie systémy a zmenili spôsob, akým sa vzdelávanie poskytuje, ako je dostupné a ako sa organizuje. Vzdelávacie systémy preto musia žiakov vybaviť digitálnymi zručnosťami, ktoré potrebujú na štúdium, život a prácu v rýchlo sa vyvíjajúcej spoločnosti riadenej technológiami, a zároveň zabezpečiť, aby boli digitálne technológie integrované do výučby efektívne, bezpečne a inkluzívne.

S cieľom podporiť rozvoj digitálnych kompetencií žiakov a učiteľov Európska komisia spustila politické iniciatívy, ako je Akčný plán pre digitálne vzdelávanie (2021 – 2027), oznámenie „Únia zručností“ a Strategický plán pre vzdelávanie v oblasti STEM. Tieto iniciatívy kladú dôraz na rozvoj ekosystémov digitálneho vzdelávania s cieľom podporovať vysokokvalitné digitálne zručnosti prostredníctvom inkluzívneho a prístupného digitálneho vzdelávania v Európe.

Technologický vývoj, ako je umelá inteligencia (AI), viedol Komisiu aj k zavedeniu [zákona o umelej inteligencii](#), ako aj [balíka usmernení v oblasti digitálneho vzdelávania](#), ktorý má pomôcť učiteľom bezpečne, eticky a efektívne využívať umelú inteligenciu.

Eurydice skúma, ako európske vzdelávacie systémy reagujú na digitálnu transformáciu

Napriek tomuto politickému kontextu zostávajú otvorené dôležité otázky. Majú všetky školy podmienky potrebné na efektívne využívanie digitálnych technológií? Ako vzdelávacie systémy podporujú rozvoj digitálnych kompetencií? A sú učitelia dostatočne pripravení na využívanie digitálnych technológií vo výučbe?

Nová správa Eurydice s názvom "Digital education at school in Europe 2026: Bridging gaps in access, teaching and learning" (Digitálne vzdelávanie v školách v Európe v roku 2026: Prekonávanie rozdielov v prístupe, výučbe a učení sa) skúma, ako sa digitálne technológie, vrátane umelej inteligencie, integrujú do školského vzdelávania, ako sa pripravujú učitelia a akým výzvam čelia pri integrácii digitálnych technológií do výučby a učenia sa. Zaoberá sa tiež otázkou, či majú všetci žiaci rovnaké príležitosti na získanie digitálnych kompetencií.

Na základe údajov z 38 vzdelávacích systémov v sieti Eurydice a 24 vzdelávacích systémov zúčastňujúcich sa na ICILS 2023 sa správa zaoberá otázkou, či európske vzdelávacie systémy vybavujú žiakov digitálnymi kompetenciami, ktoré potrebujú na to, aby držali krok s technologickými zmenami, a či posilňujú postavenie učiteľov, aby mohli efektívne využívať nové digitálne príležitosti.

Kľúčové zistenia zo správy:

1. Väčšina európskych vzdelávacích systémov disponuje rámcami pre digitálnu politiku, ich implementácia sa však líši

Väčšina európskych vzdelávacích systémov má politické rámce podporujúce kľúčové zložky digitálneho vzdelávania, ako sú pripojenie k internetu, digitálny hardvér, softvérové prostredia, interoperabilita a technická podpora. Implementácia sa však v jednotlivých vzdelávacích systémoch líši a školy sa odlišujú v oblasti infraštruktúry, integrácie umelej inteligencie, prístupu k technickej podpore a dostupnosti pokročilých digitálnych nástrojov a prostredí.

2. Od škôl sa čoraz viac očakáva, že budú plánovať digitálne vzdelávanie, avšak hodnotenie zaostáva

Väčšina vzdelávacích systémov podporuje školy pri plánovaní ich digitálnej transformácie prostredníctvom školských digitálnych plánov. Iba menšina z nich však systematicky začleňuje digitálne vzdelávanie do externých alebo interných procesov zabezpečovania kvality, čo naznačuje, že monitorovanie a hodnotenie nedržia krok s vývojom politík.

3. Digitálna gramotnosť sa stáva kľúčovou zručnosťou, ktorá sa vyučuje takmer vo všetkých európskych systémoch nižšieho stredného vzdelávania

Vo väčšine európskych vzdelávacích systémov je digitálna gramotnosť obsiahnutá v národných učebných osnovách pre nižšie stredné vzdelávanie a približne tri štvrtiny vzdelávacích systémov ponúkajú samostatné predmety zamerané na rozvoj digitálnych zručností.

Najbežnejším spôsobom výučby digitálnej gramotnosti je integrácia výučby digitálnych zručností do viacerých alebo všetkých predmetov. Tento medzipredmetový prístup dopĺňa samostatný špecializovaný predmet, ktorý sa vyučuje v približne troch štvrtinách (29 z 38) vzdelávacích systémov a ktorý je povinný pre žiakov v 25 z týchto systémov.

4. Celoštátne/štandardizované testy digitálnej gramotnosti sú zriedkavé

Hoci by sa digitálne zručnosti mali hodnotiť, chýbajúce celoštátne alebo štandardizované testy digitálnej gramotnosti v nižšom stupni stredného vzdelávania znamenajú, že úroveň digitálnych zručností žiakov nie je možné ľahko porovnať.

5. Sociálno-ekonomické zázemie žiakov výrazne vplýva na ich digitálnu gramotnosť a možnosti vzdelávania mimo školy

Nie všetci žiaci majú rovnaké príležitosti na rozvoj digitálnych zručností a žiaci zo znevýhodneného socioekonomického prostredia si nemusia osvojiť základné digitálne zručnosti, ak sa tomuto v škole nevenuje osobitná pozornosť.

Títo žiaci majú tiež väčšiu pravdepodobnosť, že budú mať ťažkosti s domácimi úlohami kvôli slabému internetovému pripojeniu alebo obmedzenému prístupu k zariadeniam doma. Väčšina európskych krajín však disponuje podpornými opatreniami, ako sú programy na podporu internetového pripojenia v domácnostiach, programy na zapožičiavanie zariadení a finančná pomoc.

6. Učitelia potrebujú vhodné podmienky, aby mohli digitálne technológie vo výučbe využívať sebavedome a efektívne

Digitálne kompetencie sa čoraz viac začleňujú do národných rámcov kompetencií pre počítačové vzdelávanie učiteľov a ďalší profesijný rozvoj. Naďalej však pretrvávajú medzery v profesijnom rozvoji v kľúčových oblastiach, ako je využívanie digitálnych technológií na personalizované vzdelávanie, platformy vizuálneho programovania, riešenie sociálnych problémov vyplývajúcich z digitálnej komunikácie medzi žiakmi a podpora schopnosti žiakov posudzovať spoľahlivosť informácií z internetu. Tieto medzery sú ešte zreteľnejšie v súvislosti s využívaním umelej inteligencie vo výučbe a učení sa. Zabezpečenie prístupu

učiteľov k zmysluplnému ďalšiemu profesijnému rozvoju, spoľahlivému vybaveniu, kvalitným zdrojom, ako aj potrebnému času a podpore im môže pomôcť integrovať digitálne technológie do svojej praxe s väčšou istotou a efektívnosťou.

7. Európske vzdelávacie systémy čoraz častejšie vypracúvajú politické rámce pre umelú inteligenciu, ich implementácia sa však nachádza v počiatočnom štádiu

Takmer dve tretiny vzdelávacích systémov sa v súčasnosti zaoberajú umelou inteligenciou prostredníctvom národných stratégií, usmernení alebo politických rámcov, ktoré sa týkajú pedagogického využitia, etiky, ochrany údajov a podpory učiteľov. Prístup škôl k pokročilým technológiám súvisiacim s umelou inteligenciou však naďalej nie je rovnomerný, čo naznačuje, že vývoj politík postupuje rýchlejšie ako ich implementácia.

Prečítajte si správu

Stiahnite si správu, v ktorej nájdete prehľad o tom, ako sa politika digitálneho vzdelávania implementuje v 38 vzdelávacích systémoch siete Eurydice, spolu s podrobnými údajmi z prieskumu ICILS a kľúčovými závermi pre pedagógov aj tvorcov politík.

Stiahnite si správu: <https://link.europa.eu/RbbfpK>